1

ఎంతో చిన్నది జీవితం

దినపత్రిక చదువుతున్నాడన్నమాటే గానీ సత్యమూర్తి మనసు పూర్తిగా దాని మీద లగ్నమైలేదు. ఆలోచన్లు చుట్టుముడుతున్నాయి. సొంత ఊరు... ఆ పరిసరాలు... తమ్ముడు కళ్ళముందు మెదులుతున్నారు.

తనకి నా అన్నవాళ్ళు ఇక్కడ కొడుకు, అక్కడ తమ్ముడు అంతేగా... చిన్నతనం నుంచీ తమ్ముడికీ తనకీ అనుబంధం ఎక్కువే. వాడడిగితే తన ప్రాణం ఇవ్వడానికైనా ఇప్పటికీ తను సిద్ధమే. ఈ మధ్యకాలంలో వాడి మాటల్లోనూ ప్రవర్తనలోనూ కొద్దో గొప్పో మార్పు వచ్చినా తనకేమీ ఇబ్బందిగా అనిపించలేదు. అసలు ఆ విషయం తను పట్టించుకోలేదు అంటే సబబుగా ఉంటుందేమో! బహుశా దానికి కారణం వాడంటే తనకి ప్రాణం కావడం వల్ల కాబోలు! తనకి చదువు అబ్బింది పెద్ద చదువులు, పెద్ద ఉద్యోగం.

వాడికి చదువు అంటలేదు. ఆ పల్లెటూళ్ళో పొలాలూ, తోటలంటూ ఆ పనులు చూస్తూ నాన్నగారికి సాయపడుతుండేవాడు. ఆయన పోయాక మొత్తం అన్నీ తనే చూసుకుంటున్నాడు. తన వాటాకి వచ్చిన పొలం, తోట, తోటపక్క స్థలం, అన్నిటిమీదా అజమాయిషీ వాడే తీసుకున్నాడు. చూసుకుంటున్నాడు. వాటి మీద ఆదాయానికి తానెప్పుడూ ఆశపడలేదు. ఒక్క రూపాయిగానీ ఓ బియ్యం బస్తాగానీ అక్కడినించి తెచ్చుకున్నది లేదు. దేవుడి దయవల్ల పెద్ద ఉద్యోగాలే చేసి బాగానే ఏ లోటూ లేకుండా ఉన్నాడు తను.

ఒక్కగానొక్క కొడుకు శ్రీధర్ కూడా బాగా చదువుకుని సాఫ్ట్‌వేర్ ఇంజనీరై ఓ కాలు ఇక్కడా, ఓ కాలు అమెరికాలో వేస్తూ నెలకి లక్షలు లక్షలు సంపాదిస్తున్నాడు.

చిన్న వయసులోనే అప్పుడే ఈ నగరంలో రెండు ఇండిపెండెంట్ ఇళ్ళు, రెండు ఫ్లాట్లు, ఓ రెండు షాపులు కొని అద్దెలకిచ్చాడు. ఎన్ని పెళ్ళి సంబంధాలొచ్చినా ఊ అనడు ఆ అనడు. ముప్ఫయ్యేళ్ళొచ్చేశాయి కదరా అంటే ఇదేమంత పెద్దవయసు అంటాడు. భార్యపోయిన తనకి అండాదండా అన్నీవాడే. తనకి ఒక్కడైనా ఉన్నాడు సంతానం. తమ్ముడికి పిల్లల్లేరు. అందుకేనేమో వాడిపట్ల అపేక్ష రాను రాను మరింతగా పెరిగింది తనకి.

మనిషి కోరికలకి ఒక అంతం అంటూ ఉంటుందా? ధన దాహం తీరేదేనా? ప్రతివాడూ డబ్బు పోగుచేసుకోవాలని చూడటమే కానీ మానవ సంబంధాలకి విలువ నిస్తున్నారా?

ఇలాంటి ఆలోచనల్లతో ఈ మధ్య ఆధ్యాత్మికతవైపు మొగ్గుచూపుతోంది మనసు. అందుకే సొంత ఊళ్ళో ఉన్న ఆస్తిపాస్తులు తమ్ముడి పేరున రాసెయ్యాలన్న ఆలోచన ఈమధ్య మొదలైంది.

"ఏమిటి నాన్నగారూ... పేపర్ ఒళ్ళో పెట్టుకుని ఏదో ఆలోచిస్తున్నారు?" లోపలి గదిలోంచి వచ్చి తండ్రికి ఎదురుగా సోఫాలో కూచున్నాడు శ్రీధర్.

వంటవాడు రామయ్య రెండు కప్పుల్లో కాఫీ తీసుకొచ్చి ఇద్దరికీ అందించి... ఆ పూట వంట ఏం చెయ్యమంటారని అడిగి వెళ్ళాడు.

"నువ్వేమో పెళ్ళిమాట ఎత్తనివ్వట్లేదు. ఎప్పుడు ఇండియాలో ఉంటావో ఎప్పుడు అమెరికా తుర్రుమంటావో తెలియదు. నన్ను కూడా అక్కడికే వచ్చెయ్యమని అన్నా అంటావు. ఆ పల్లెటూళ్ళో మన పొలం, స్థలం అన్నీ బాబాయ్ పేరున రాసేద్దామను కుంటున్నాను. నీకవన్నీ ఆసక్తిలేని విషయాలు కదా? ఏమంటావు?"

"మీ ఇష్టం నాన్నగారూ..." వెంటనే బదులిచ్చాడు.

"నాకు నువ్వున్నావు. నువ్వే నా ఆస్తి. చాలు. బాబాయ్‌కి పిల్లల్లేరు".

"మీరింతగా చెప్పాలా నాన్నగారూ. ఇన్నాళ్ళూ బాబాయే కదా అవన్నీ చూశాడు. నేను ఏవీ పట్టించుకోలేదు. ఇంకా ముందు ముందు ఇంతకంటే బిజీగానే ఉంటాను. ఖాళీ ఉండదు. మీ ఇష్టప్రకారమే చెయ్యండి. నాకు ఏ అభ్యంతరం లేదు" శ్రీధర్ మాటల్లో మృదుత్వం... మనసులో మృదుత్వం తొంగి చూసింది.

వ్యతిరేకించని కొడుకుని గర్వంగానూ తృప్తిగానూ చూసుకున్నాడు సత్యమూర్తి. మీ కొడుకుని నేను ఉండగా బాబాయ్‌కిచ్చేస్తారా అన్నమాట పొరపాటున కూడా నోటినించి రాలేదు. ఇంత మంచివాడిని కొడుకుగా తనకి ఇచ్చిన ఆ భగవంతుడెంత దయామయుడు.

కానీ తమ్ముడిమీద అపేక్షతోనూ జాలితోనూ సానుభూతితోనూ కొడుకుపట్ల అన్యాయంగా ప్రవర్తిస్తున్నాడా? లేదు... లేదు... చదువు, ఉద్యోగం పట్నవాస జీవితం ఏమీ లేని తమ్ముడికి... ఆ దంపతులకి న్యాయం చేస్తున్నాడంతే... తనకి తనే చెప్పుకున్నాడు సత్యమూర్తి.

“అయితే ఒకరోజు మన ఊరెళ్ళివద్దాం. నువ్వా సంతకం పెట్టాలి. ఇప్పుడే బాబాయ్‌తో మాట్లాడతాను”.

కాఫీ తాగి కప్పుకింద పెడుతూనే ఫోన్ చేతిలోకి తీసుకున్నాడు. అంతా విన్నాక “సరే నీ ఇష్టం అన్నయ్యా” అన్నాడు రాఘవ. అంతేగానీ “నాకు రాసెయ్యడం ఏమిటి? వద్దన్నయ్యా” అని మాత్రం అనలేదు. కానీ... అదేమీ పట్టించుకోలేదు సత్యమూర్తి.

వద్దని అననందుకు సంతోషించాడు.

✧ ✧ ✧

ఊళ్ళో అడుగుపెడుతుంటే శ్రీధర్ మనసులో చిన్న పులకరింత కలిగింది. మొదటిసారి అమెరికా వెళ్ళినప్పుడు కూడా ఇలాంటి ఆనందం కలగలేదు అనిపించింది. జననీ జన్మభూమిశ్చ స్వర్గాదపి గరీయసి అని ఎందుకంటారో అనుభవానికి వచ్చినట్టయింది.

ఈ ఊరొదిలిపెట్టి వెళ్ళిపోయాక, ఈ పదిహేనేళ్ళలో మళ్ళీ ఇక్కసారి కూడా తనిక్కడ అడుగుపెట్టనందుకు ఆశ్చర్యం, బాధ కూడా కలిగాయి.

ఇంట్లో అడుగుపెడుతుంటే అమ్మ నవ్వుతూ పిలిచినట్టనిపించింది. పెద్దవాళ్ళు ముగ్గురూ పలుకరింపుల్లో పడ్డారు.

వంటింటి వెనకవైపు వరండాలోకి నడిచాడు శ్రీధర్. అక్కడ రుబ్బురోలు చూస్తూనే కాళ్ళు ఆగిపోయాయి. రోటిముందు కూచున్న అమ్మ కందిపప్పు పచ్చడి

రుబ్బే దృశ్యం నిలిచింది కంటిముందు. పిన్ని వంట చేసేదికాదు. రెండు పూట్లా వండి వడ్డించడం అమ్మే చేసేది. ప్రతిరోజూ ఏదో ఓ పచ్చడిని రోట్లో చేస్తూనే ఉండేది అమ్మ. ఆవిడ చేసే పచ్చళ్ళ ఘుమ ఘుమలు, రుచులు గుర్తొచ్చి నీళ్ళూరాయి నోట్లో. అప్రయత్నంగా రోలు దగ్గరికి నడిచాడు. "అమ్మా... కాసేపు రుబ్బనా? నీ చెయ్యి నెప్పిపెడుతోందేమో!"

"మా నాయినే... ఆ మాటన్నావు... అంతే చాలు. నువ్వెళ్ళి చదువుకో. నోట్సులు రాసి రాసి నీ చెయ్యి నెప్పిడితే నేనేమన్నా రాసి పెట్టగలుగుతున్నానా? నేనూ చదువుకున్న దాన్నయితే నీకు ఆ సాయం చేసిపెట్టగలిగేదాన్ని".

"ఏమిటి సోది చెప్తున్నావు వాడికి?" నాన్నగారి గొంతు ఖంగుమనగానే తలవంచుకుని మౌనమైపోయిన అమ్మ మనోఫలకం మీద చెక్కు చెదరలేదు.

"మాట్లాడమ్మా. పర్వాలేదు. మాట్లాడు. నేను వింటాను" కలలో పలవరింతలా నిద్రలో నడకలా రోటికి మరింత దగ్గరగా అడుగులు వేశాడు.

"ఏమిట్రా ఒక్కడివీ ఇక్కడేం చేస్తున్నావు?"

ఉలిక్కిపడి చూశాడు. రోటి దగ్గర అమ్మ ఏదీ?

ప్రశ్న అడిగిన బాబాయ్ సమాధానం కోసం ఎదురుచూడలేదు. వీధి గుమ్మంవైపు వెళ్ళిపోయాడు హడావిడిగా మళ్ళీ ఏదో పని గుర్తొచ్చినట్టుంది.

సిల్కు పరికిణీ కాళ్ళకి అడ్డం పడుతుంటే ఒక చేత్తో పట్టుకుని ఎగురుతోంది చెట్టుకింద ప్రసూన మామిడిపిందెలు అందుతాయేమోనని.

"నేను కోసిస్తాను ఉండు. ఎందుకంత కష్టపడతావు?"

"నువ్వూ ఎగరాల్సిందే, నాకంటే కొంచెమే కదా పొడుగు నువ్వు?"

"అయితే ఏం? అందకపోతే చెట్టెక్కగలను".

"మా అమ్మ నన్ను చెట్టెక్కనివ్వదుగానీ... లేకపోతే నేనూ ఎక్కగలను" రివ్వున వచ్చింది సమాధానం.

"ఎందుకు చెట్టెక్కనివ్వదు మీ అమ్మ?"

"ఆడపిల్లని కదా! పడితే చెయ్యో కాలో విరిగితే పెళ్ళికాదని భయంట".

"మగపిల్లాడిని చెయ్యోకాలో విరిగితే పెళ్ళికి భయం కాదా?"

"ఏమో బాబూ! నా కవన్నీ తెలియవు" అంటూనే మళ్ళీ ఓ ఎగురు ఎగిరింది పరికిణీ అడ్డుపడి కొద్దిగా తూలింది.

"పడిపోతావు" గబుక్కున చెట్టు దగ్గరికి పరిగెత్తాడు.

గాలితో మామిడాకుల గుసగుసలు తప్ప ఎవ్వరూ లేరక్కడ. చిన్నబోయింది మనసు.

ఇప్పుడెక్కడుందో ప్రసూన? పెళ్ళయిపోయి ఉంటుందా? ఎందుకవకుండా ఉంటుంది?

ఈ పాటికి ఒకళ్ళో ఇద్దరో పిల్లల్తో పెద్దా పేరక్క కబుర్లు చెప్తూ ఉండి ఉంటుంది.

"బావున్నారా బాబూ?"

ఆత్మీయత మాటలో తొణికిసలాడిన గొంతు, గతం నించి వర్తమానంలోకి వచ్చి వెనక్కి తిరిగి చూశాడు.

"నువ్వు... నువ్వు సింహాచలంవి కదూ?"

"ఔను బాబూ... గుర్తుపట్టేశారు తమరు..." మొహంలో సంతోషం కొట్టొచ్చినట్టు కనపడింది. నిష్కల్మషమైన నవ్వు పెదవులమీద.

గుర్తుపట్టినంత మాత్రానికే ఎంత ఆనందం ఈ మనిషికి!

మరీ ఇంతలా... వయసుకి మించిన ముసలితనంతో ఉన్నాడేమిటి?

ఎన్నేళ్ళుగానో ఈ ఇంటిని, ఈ కుటుంబాన్ని అంటిపెట్టుకొని... వీళ్ళ బాగోగులు వీళ్ళ కష్టసుఖాలు... ఆస్తులు, అంతస్తుల్లో వీళ్ళ ఎదుగుదల అన్నీ చూస్తున్న ఇతను... తాను ఎదిగాడా? మరింత కుంచించుకుపోయినట్టు కనిపిస్తున్నాడే గానీ ఎదిగినట్టు ఏ మాత్రం ఛాయలే లేవే?

తనని చూసి మురిసిపోతూ నిష్కపటంగా ఆత్మీయత ఒలికిస్తున్న అతని కళ్ళల్లోకి చూస్తూ మనస్ఫూర్తిగా అడిగాడు... "పిల్లలు బావున్నారా సింహాచలం?"

"మంచి వైద్యం చేయించలేక... పట్నం తీసుకుపోయి అక్కడాసుపత్రిలో చూపించే తాహతూ లేక చేతికంది వచ్చిన పెద్దకొడుకుని పోగొట్టుకున్నాను బాబూ. రెండో కొడుకూ... మూడోది కూతురూ ఇద్దరూ కూడా వెర్రివాళ్ళూ... ఏమీ తెలియని వాళ్ళు... ఏ పన్లూ చెయ్యలేరు. పట్నాల్లో ఇటువంటోళ్ళకి అన్నీ నేర్పించి చేతిపన్లు

కూడా నేర్పించే సంస్థలేవో ఉంటాయట కదు బాబూ! పట్నాల్లో ఉండేటోళ్ళు అదురుష్టవంతులు" చిన్నగా నిట్టూర్చాడు సింహాచలం.

మనసు కలుక్కుమంది.

మొదటినుంచీ ఈ ఇంటికే అంకితమైపోయిన కుటుంబం కదా సింహాచలం వాళ్ళది.

బాబాయ్‌కి... డబ్బుకి లోటులేదు. సింహాచలం పిల్లల విషయంలో డబ్బు సాయం చేసి వాళ్ళ బాగుకోసం ప్రయత్నించి ఉండవలసిందేమో!

అయినా బాబాయ్ గురించి ఆలోచించే ముందు తన గురించి తాను ఆలోచించుకోవడం మంచిదేమో!

నాన్నగారికీ ఆస్తిపాస్తులున్నాయి. తనూ నెల జీతం లక్షల్లో తీసుకుంటున్నాడు. నగరంలో ఆస్తులు చేర్చాడు. ఒక్కడే కొడుకు అయినందుకు నాన్నగారి ఆస్తులూ తనవే. అయితే? లేనివాళ్ళకి గానీ... అవసరంలో ఉన్నవాళ్ళకిగానీ... ఎవరికైనా సాయం చేశాడా?

చిన్న ప్రశ్న క్షణాల్లో కొండంతయి నిలిచింది కళ్ళముందు.

అంతర్మథనం మొదలైంది. తీవ్రంగా ఆలోచిస్తూ వీధిలోకి నడిచాడు.

కాళ్ళెటు తీసుకుపోతే అటే నడుస్తున్నాడు. ఆ రోజుల్లో తను చూసిన ఇళ్ళే అన్నీ... ఆ ఎత్తు అరుగుల ఇల్లు శీనువాళ్ళది కాదూ? పదోతరగతి వరకూ తనతో కలిసి చదివాడు. ఆ తర్వాత తనూ, అమ్మా, నాన్నగారి దగ్గరికి సిటీకి వెళ్ళిపోవడం జరిగింది. నాన్నగారు బదిలీల మీద తిరుగుతుండటం ఒక్కొక్కసారి ఉద్యోగాలు మారిపోవటం, ఈ కారణంవల్ల అమ్మనీ తననీ, తన పదోతరగతి వరకూ ఇక్కడే ఉంచారు.

హుషారుగా గబగబా ఎత్తు అరుగుల ఇంటి దగ్గరికి ముప్పిరిగొన్న ఆనందంతో చేరాడు. అరుగుమీద కూచున్న ఆవిడని తేరిపార చూశాడు.

శీనూవాళ్ళమ్మే... ఔను అలాగే వుంది. అప్పుడు బాగా సన్నగా ఉండేది. ఇప్పుడు చాలా లావయ్యింది. ఆవిడ కూడా ఎగాదిగా చూసింది. "ఎవరు కావాలి? ఎవరు నువ్వు?" అని అడిగింది.

"నేనండీ శ్రీధర్ని. శీనూతో కలిసి పదవతరగతి వరకూ చదువుకున్నాను. పార్వతీశంగారి మనవడిని... రాఘవరావుగారు మా బాబాయ్‌గారు. శ్రీనూ ఇంట్లో ఉన్నాడాండీ?"

"పిలుస్తాను" అంతకంటే ఇంకొక్కమాట మాట్లాడకుండా లోపలికి వెళ్ళిపోయింది. నిర్ఘాంతపోయాడు శ్రీధర్. చదువుకునే రోజుల్లో వీళ్ళింటికి వచ్చినప్పుడల్లా చక్కగా కబుర్లు చెప్పేది. తనచేత పద్యాలు పాడించుకునేది. ఇన్నేళ్ళ తరువాత హఠాత్తుగా గుమ్మంలో నిలబడితే ఆశ్చర్యంతో కూడిన ఓ చిన్న పలుకరింపైనా లేదే? మాటవరసకైనా లోపలికి రమ్మనలేదే?

ఆవిడ వెళ్ళిన కాసేపటికి బయటికి వచ్చాడు శ్రీను.

వచ్చినవాళ్ళెవరో వాళ్ళమ్మ చెప్పినట్టుంది.

ఎంతో మామూలుగా యథాలాపంగా అడిగాడు. "ఎప్పుడొచ్చావు?" తను ఆశించినది వాడి మొహంలో కనిపించలేదు. ఎంతో ఇబ్బందిగా అనిపించింది. ఇన్నేళ్ళల్లో ఎప్పుడూ రాలేదేవిట్రా? అప్పుడప్పుడు ఈ ఊరు రావచ్చు కదా? అన్న మందలింపుగానీ... ఆత్మీయతగానీ మాటల్లో చూపించలేదు. చివుక్కుమంది మనసు. మళ్ళీ అంతలోనే... ఆ మనసే సర్దిచెప్పుకుంది తనకి తనే... సొంత ఇల్లు... సొంత మనుషులు ఉన్న సొంత ఊరు రావడానికి ఏమాత్రం ఆసక్తి లేకుండా ఏళ్ళకి ఏళ్ళు గడిపిన తనమీద వాడికెందుకుండాలి ఆసక్తి? లోపలికి రమ్మనలేదు శీను. అలా నడుద్దామా అంటూనే అరుగుమీద ఉన్న చెప్పులు తొడుక్కుని వచ్చాడు.

పక్కనే నడుస్తూ స్నేహితుడి కుశలం అడిగాడు శ్రీధర్.

"నీలాగా పెద్ద చదువు చదువుకోలేదు. నీలాగా పట్నంలో లేను. నీకుమల్లే ఉద్యోగస్థుడిని కాను" పుల్ల విరిచినట్టు వచ్చింది మాట.

ఊహించని సమాధానంతో మాట పెగల్లేదు.

"ఇలా అంటున్నానని ఏమీ అనుకోవద్దు. మా ఇంటివైపు రాకు. మా నాన్న మీ బాబాయ్ వేరు వేరు పార్టీలు. ఇద్దరికీ పడదు. ఊళ్ళో రాజకీయాలెక్కువైపోయాయి. మన చిన్నప్పుడు ఉన్న పరిస్థితులు కాదిప్పుడు. ఈ మధ్య మీవాళ్ళూ మావాళ్ళూ చాలా కొట్టుకున్నారు".

"మనిద్దరి స్నేహం మధ్య రాజకీయాలెందుకూ?" అర్థం కానట్టు చూశాడు.

"అలా అనుకుని సరిపెట్టుకోవడానికి మనిద్దరం చిన్నపిల్లలం కాదుగా?"

రాజకీయాలకి ఎలాంటి శక్తి ఉంటుందో శ్రీను అన్న ఈ ఒక్కమాటలో కనపడింది శ్రీధర్‌కి. ఆనాటి స్నేహితులు ఊళ్ళో ఇంకా ఎవరెవరున్నారని అడుగుదామనుకున్న వాడు కాస్తా మిన్నకుండిపోయాడు. అడగాలనిపించలేదు. కలతపడ్డ మనసుతో శ్రీను దగ్గర సెలవు తీసుకుని తాను చదువుకున్న బడివైపు సాగిపోయాడు. అక్కడికి వెళ్ళేసరికి సేదతీరింది మనసు. వేలాడే సంచీ భుజాన వేసుకుని తాను బిరా బిరా బళ్ళోకి పరిగెత్తడం గుర్తొచ్చి పెదవులు చిన్నగా విచ్చుకున్నాయి శ్రీధర్‌కి. బడి దగ్గర... తంగేడు చెట్టుకి అవతలగా కూచుని రుచిరుచిగా వేడివేడిగా పుణుకులు చేసి అమ్మేది అవ్వ. పిల్లలందరూ గుమిగూడే వారక్కడ. ఆకుల్లో పెట్టి ఆప్యాయత రంగరించి చేతికందించేది. తను కూడా రోజూ అవి తింటూ ఇంటికెళ్ళేవాడు. ఇప్పుడు రోడ్డుపక్కవి కొనుక్కుతినమంటే అమ్మో అంటాడు. శుచిగా శుభ్రంగా అత్యంత రుచిగా ఏ కల్తీలు లేకుండా చేసేది అవ్వ. యాభయ్యేళ్ళు ఉండేవేమో తనీ ఊర్నించి వెళ్ళిపోయే నాటికి... ముసలితనం కాకపోయినా అవ్వ అనే పిలిచేవారందరూ. పురికొసతో జుట్టుముడివేసుకుని... అలసట అంటే ఏమిటో తెలియనట్టు... ఎప్పుడూ నవ్వు మొహంతోనే ఉండేది.

ఒకరోజు కాస్త దూరంగా నిలబడి చూస్తుంటే అవ్వ పిలవటం గుర్తొచ్చింది.

"దా... బాబూ... తీసుకో".

"అమ్మ డబ్బులివ్వలేదు. ఇవ్వనంది" సిగ్గుపడుతూ చెప్పాడు.

"నువ్వు బాగా చదువుకుని... పెద్ద ఉద్యోగం చేస్తావు కదా! అప్పుడిద్దువుగానిలే ఈ అవ్వకి డబ్బులు. మరేం పర్వాలేదు. రోజూ తీసుకో మొహమాటం పడకు" వేడి వేడి పుణుకులు ఆకులో చుట్టి అరచేతిలో పెట్టింది. అప్రయత్నంగా తనకి తెలియకుండానే అవ్వ కూచునే జాగా దగ్గరికి అడుగులు వేశాడు శ్రీధర్ మధురమైన గతాన్ని నెమరు వేసుకుంటూ.

"ఏంటి బాబూ ఇక్కడ నుంచున్నారు?"

ఉలిక్కిపడి చూశాడు. తన చేతులు రెండూ దోసిల్లా పెట్టి ముందుకు చాపి ఉన్నాయి. పుణుకుల ఘుమఘుమలేవి? ఏదీ అవ్వ? కళ్ళు తడి అయ్యాయి శ్రీధర్‌కి.

ప్రశ్న అడిగిన వాడు... పొద్దున్న బస్‌స్టాండ్ నించి ఇంటికి తీసుకొచ్చిన జట్కావాడు వెంకన్న.

మొహమాట పడకుండా అతన్ని అడిగేశాడు శ్రీధర్ "ఇదివరకు ఒక అవ్వ పుణుకులు వేసి అమ్ముతుండేది ఇక్కడ కూచుని... ఇప్పుడెక్కడుంది?"

"ఏం చెప్పమంటారు? వాళ్ళాయన జరమొచ్చిపోయాడు. పెద్దకొడుకు పట్నం పారిపోయాడు. రెండోవాడు పాము కరచి చచ్చిపోయాడు. అప్పట్నించీ అవ్వ మనుషుల్లో లేదు. ఎవ్వరితో మాట్లాడదు. తిండి తినదు. ఒక్కత్తీ ఇంట్లో బొమ్మల్లే కూచునుంటుంది. ఎవరైనా కాస్త అన్నం తీసుకుపోయి చేతిలోపెట్టి తినమని బలవంతం చేస్తే కాస్త తింటుంది. లేకపోతే లేదు" వినడానికే కష్టం అనిపించింది శ్రీధర్‌కి. "నన్ను వాళ్ళింటికి తీసికెళ్తావా ఇప్పుడు?"

"పదండి బాబూ తీసుకెళ్తాను" వెంటనే కదిలాడు అతను. పడిపోతున్న పూరిపాకలో చెక్కబొమ్మల్లే ఉంది అవ్వ.

"నువ్వు బాగా చదువుకుని, పెద్ద ఉద్యోగం చేస్తావు కదా... అప్పుడిద్దువుగానిలే ఈ అవ్వకి డబ్బులు" చెవుల్లో పదే పదే మారుమోగాయి అవ్వ మాటలు.

"అవ్వా!" శ్రీధర్ గొంతు గద్గదికమైంది.

"అవ్వా! నిన్ను చూడాలని వచ్చారీ బాబుగారు".

ఊహూ... వెంకన్న మాటలకి కూడా తలెత్తలేదు అవ్వ.

"ఇంతే బాబుగారూ! ఎవ్వరొచ్చి పలుకరించినా తల కూడా తిప్పదు, చూడదు" మాట్లాడించడం అనవసరం అన్న భావం తొంగి చూసింది వెంకన్న మాటల్లో. "అవ్వా! నాకు పుణుకులు చేసి పెట్టవా?" జాలిగా అడిగాడు శ్రీధర్. చటుక్కున తలెత్తింది అవ్వ. ఆ కళ్ళల్లో మెరుపు చూడగలిగాడు. ఏదో మాట్లాడాలన్నట్టు ఆమె పెదవులు అల్లల్లాడాయి. శ్రీధర్ వంకే తేరిపార చూస్తోంది. ఆమె రెండు చేతులూ అపురూపంగా అందుకుని కళ్ళకి అద్దుకున్నాడు శ్రీధర్. వింతగా చూశాడు వెంకన్న.

"అవ్వ చేతి పుణుకులు నేను తప్పకుండా మళ్ళీ తింటాను వెంకన్నా. అవ్వని మామూలు మనిషిని చేస్తాను. ఆ బాధ్యత ఆనందంగా స్వీకరిస్తాను" శ్రీధర్ స్వరంలో బాధ్యతాయుతమైన పట్టుదల ధ్వనించింది.

మధ్యాహ్నం భోజనాలై గదిలో నడుం వాల్చినప్పుడు పక్కగదిలోంచి వినపడిన బాబాయ్ మాటలు నిద్రమత్తుని ఎగరగొట్టాయి శ్రీధర్‌కి. "రాజకీయాల్లో నిలదొక్కుకోవాలంటే ఎంత డబ్బో తగలేస్తేగానీ అవ్వదు. మనడబ్బెందుకూ తగలేసుకోవడం? అప్పనంగా అన్నయ్య ఇస్తున్నాడు తనదంతా నాకు... మంచిదే. రాజకీయ అవసరాలకోసం... విరివిగా ఖర్చుపెట్టుకోవచ్చు ఇప్పుడు".

"ఆ తోటా పొలం స్థలం మీ అన్నయ్య ఇచ్చేది మెల్లిగా తర్వాత మంచి ధర రాగానే అమ్మిపారేస్తే సరి. బోలెడు డబ్బు సమకూరుతుంది. మీ కోరిక తీరుతుంది" వంత పాడుతున్న పిన్ని మాటలూ వినిపించాయి.

✧ ✧ ✧

"బాబాయ్! నువ్వు నన్ను క్షమించాలి".

శ్రీధర్‌వైపు నవ్వుతూ చూశాడు రాఘవ.

"ఏమిట్రోయ్! ఏవో పెద్ద పెద్ద మాటలు మాట్లాడుతున్నావు?"

"నేనొక నిర్ణయానికొచ్చాను. నాన్నగారు నీకిస్తానన్నవి నాకే కావాలి. లాయరుగార్ని రేపు రావద్దని చెప్పేసెయ్యి. నేను సంతకం చెయ్యబోవటం లేదు".

"ఏమిట్రా మాట్లాడుతున్నావు?" కంగారుపడిపోయాడు సత్యమూర్తి. పిన్నీ బాబాయ్ మొహాలు వెల వెలపోవటం గమనించాడు శ్రీధర్.

"బాబాయ్! నేను నాన్నగారికొక్కరికే కొడుకుని కాదు. మీకూ కొడుకునే. నాన్నగారి బాధ్యత నాకెంత ఉందో మీ ఇద్దరి బాధ్యత కూడా నాకంత ఉంది. ఈ క్షణం నుంచీ".

ఈ ఉపోద్ఘాతం దేనికో అర్థంకాక శ్రోతలు ముగ్గురూ ఆత్రుతగా చూస్తున్నారు.

"తోట దగ్గర స్థలంలో నేనొక పెద్ద బడి కట్టించాలని..."

"బడెందుకురా?" మాట సగంలోనే అడ్డుకున్నాడు రాఘవ.

"మామూలు బడికాదు, సిహాచలం పిల్లల్లాంటి వాళ్ళు ఈ ఊళ్ళోనూ... ఈ చుట్టుపక్కల ఊళ్ళల్లోనూ ఇంకా ఎందరో ఉంటారు కదా?"

"ఎందుకు లేరూ ఉన్నారు".

"అటువంటి పిల్లలకి ఆటాపాటా చదువు చేతి పన్లూ నేర్పి వాళ్ళని కూడా ప్రయోజకుల్ని చేసే శిక్షణా కేంద్రం... తిండీ బట్టా ఉండటానికి వసతీ అన్నీ ఇచ్చే విధంగా... నా అన్నవాళ్ళు లేని, ఒంట్లో శక్తిలేని వృద్ధులకి కూడా ఆసరా కల్పించాలను కుంటున్నాను. ఆ పొలం తోటలమీద వచ్చే ఆదాయం వాళ్ళకే ఖర్చు పెట్టదల్చుకున్నాను. నా సంపాదనలో కొంతభాగం కూడా వాటికే ఖర్చుపెడతాను. మీ ముగ్గురి ఆశీర్వాదం నాక్కావాలి".

"హఠాత్తుగా నీకీ ఆలోచన ఎందుకొచ్చిందిరా?" ఇంకా ఆశ్చర్యం నుంచి తేరుకోలేదు సత్యమూర్తి.

"ఒక అవ్వ... మన సింహాచలం... నా కళ్ళు తెరిపించారు నాన్నగారూ. ఎటొచ్చీ ఈ ఊళ్ళో నేను అనుకున్నవి ప్రారంభించేవరకూ అవ్వని ఒంటరిగా వదిలెయ్య దల్చుకోలేదు. మన ఊళ్ళో వైద్యం చేయించి, తాత్కాలికంగా అక్కడ ఏదైనా వసతి ఏర్పాటు చేస్తాను".

"కానీ... ఒరే నీ ఆలోచనలూ బావున్నాయి. నీ నిర్ణయాలు బావున్నాయి. నీ పెళ్ళి సంగతి ఏమిటి మరి?"

"చేసుకుంటాను నాన్నగారూ... నా ఆలోచన్లతో ఏకీభవించే అమ్మాయి తటస్థ పడకుండా ఉంటుందా? అప్పుడు చేసుకుంటాను. త్వరలో తటస్థ పడాలని దీవించండి" నవ్వుతూనే చేతులు జోడించాడు.

సత్యమూర్తితోపాటూ రాఘవ కూడా మనస్ఫూర్తిగా దీవించాడు. వంటింటి గుమ్మంలో కూచుని ఉన్న పిన్ని తలుపు పట్టుకుని లేచే ప్రయత్నం చేస్తుంటే చటుక్కున వెళ్ళి ఆమెకి చేయి ఆసరా ఇచ్చాడు శ్రీధర్.

ధనం ఇవ్వలేని తృప్తి మనిషితోడు ఇవ్వగలదని ఆమెకే కాదు రాఘవకి కూడా అనిపించింది. ఉన్న ధనాన్ని సద్వినియోగపరిస్తే తోడులేని మనిషే ఉండడు కదా అని కూడా అనిపించిన మాట వాస్తవం.

ఆంధ్రభూమి వారపత్రిక, 3 జూన్ 2010